КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Массаш а мехкашкара пролетареш, вІашаедІкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛА 1923 ШЕРА ДЕНЗ | № 113 (4404). | ШОАТТА, 18 сентябрь 1970 шу. | Мах 2 кап.

КПСС XXIV съезда сийна

Грозне № 2, № 34 йолча юкъерча школай педагогически коллективаша Нохч-ГІалгІай АССР педагогически коллективашка даь КХАЙКАРАЛ

Дезе накъостий!

Дерригача Советски халкъаца цхьана Нохч-ГІалгІайчен хьекархой кийчлу Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда мабоаттІара накъабаша. Съезда кийчо еш хІора школа беррига болх кхи а чІоагІагІа цхьан хІамма тІабоозабан беркатегІен хулийт. Школе кху а хьинар долашагІа кхоачашде дезе дешархошта, дикагІа знанеш лара, берам шоллагІча шера деша чудисар дІададиккхара, массе оагІоре дагІабаьлла, политически грамотни, бІубейне бола марксистски-ленински хьетамца хьанхебара дехкараш.

Съезда накъадоаллам тІа школай педагогически коллективаша лархІад тхоай знанеш хадданал кхи а хьалйоза, В. И. Ленина бахам кІоарга Іомаде, дешархошта вай хинарча Іилмай ерден дІахьехаре дикагІйола методаш юкъейоалле. ДикагІа тумайтаргІа еха хІара урок, тайп-тайпара а чулоацам болаш а бергба классе боаца болх.

Урокаш тІа а классе боаццача болхаш тІа а хьехьанайтаргІа дешархой коммунистически мировоззрени. Беррига лакхерча классашка дешабегІа хьинаре дагІа лоацаргда Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда тахаьча «Тхо Ленинен партен тІулаккха кийча да» яхача Ленински зачета юкъе. Дешархошта дІахо кхетам лургба оаха В. И. Ленина вахарен баккхен хьекхамашца, Коммунистически парти, Даьхе вахаргаш цунна тешаме хилара уйлаца. Комсомолерош хилла йоагІара смена хургйолаш тоабергба октябрятищцен пионерашцен беш бола болх.

Школа кертера дехкар да всеобучак доле закон кхочушдар. Шоретча, общественностецен бари дешарца, нахоацен чІоагІало а лувцам, дешча дика ха бола бераш дешара чу да лоацар хьаметтел натталь дар а хоергдоаше хьал етта дергда вай.

Беррига халкъа боакам лекхбеш ТІаллечаьна чІоагІа къахьегача хана бераш кхетам бахара, дешар Іомаддара, коммунизм хьалъеча дагІа лоацаргдолаш уж кийчдара бола школа, хІара хьехархочун бекктохам лекху. ТІехьа тІайоагІача хана а лекхбергба вай хьатІакхучча тІахьинне дешар хьахарен хетам баларен бола хьехархочун лоархІам, лахдергда вай ший къахьегамах хьакулачун хьатъехьа хІара хьехархочунгара хьадехар.

Съезда кийчо еча хана шерагІа йоаржаргба вай школа материально-технически база лакхъяра, педагогически процесс технически средствашца Іалашъяра тІехьара социалистически яхь!

Тоаргба вай педагогически пропаганда!

Уж дехкараш кхоачашдаре Іалашдергда 1970—1971 дешара шера беррига дешара-хетам баларе болх тоабеш.

Вай школай коллективаша хьинаре дагІа лоацаргда Коммунистически партен Советски правительствен политикана, коммунизм хьалъеш советски халкъа карагІдьинарешта пропаганда еча юкъе.

Республика ерригача школай коллективашта тІалъех оаха Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда мадоаттІара накъадахаре боаче вай юкъе эхара.

Кхайкарал тІанйоад г. Грозне № 2, № 34 йолча юкъерча школай коллективаш.

ПРОФСОЮЗИЙ СИЙЛЕН ДЕКХАР

Профсоюзаш коммунизма школа я аьнад В. И. Ленина. Доакха мехаш долча цу дешашта дика хьахьокх профсоюзаш вай общественни вахаре мел лоархІам болаш я. Къахьегамхой эттара дукхагІа юкъе болаш йола организацеш ше хилараш тарра профсоюзаш дІаккхий бокъонаш йолаш а ниа болаш я я.

Парте XXIII съезда цул тІехьагІа хинначча КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш а еш, партийни организацей кулгалца республика профсоюзий организацеша дукха болх баьб производства эффективность лакхъеча, хьалха латта опыт юкъейоалаеча, къахьегама овсарле лакхъеча, дика продукци арахецача, къахьегама дисциплина чІоагІъеча.

Республика профсоюзаша хІана шоай кертера декхар лархІ ихе шера план хана хьалха кхоачашъяра, парте XXIV съезда накъабоалхача къахьегамхой политически къахьегамен хьинар айдаре.

Ихе шера план кхоачашъяр хІара дешна радйрташ тел республика дукхача коллективаша, бІаьччача предприятеша, бехкаш. Цу юкъе хьалха латт вайшагІйола болхлой — коммунистически къахьегама ударникаш. Масала, хІана вай республике я коммунистически къахьегама сийлен цІи леллю ши заво коотІа бригада, пхи бІаьннеда тІех цеха, тхьо предприятеш. Кхоаттъа эзар гаргга саг ба коммунистически къахьегама ударник волаш.

Иа Іалаьхате боккха низ ба. Вай республике хукха я хьалхалика латта декхараш кхоачашде нах сарцагІбаха, социалистически яхь лертІа вІаштІехьакха хоаш йола профсоюзаш организацеш.

ХІара шера лаччахьалахьен планаш кхоачаш а тІехкхоачаш а еш, производства культура лакха йоалаш болх беш хьайоагІа коммунистически къахьегама предприяте цІи лелаш А. Шерипова цІерагІйола нефтемаслозаводен Грозненски ремонтно-механически заводен коллективаш.

Фул цун кертара бахьан? Иа да партийни организацешна цхьана профсоюзни организацеша производства эффективность лакхъяра, дика продукци арахецара, материальни кхоабара цкха хІла тІаерзаеш хиларо. Масала, Грозненски нефтемаслозавода технологаша дІайолаяьй КПСС XXIV съезда сийна йола социалистически яхь. Завода парткомаца цхьана из шерагІа йоаржаяра йола мероприятеш кийчъяьй профсоюзни организацеш. ХІана цига хан-хана хьал яхь итогаш ю, хьадха латтарашта моральни материальни стимулировани ю. Царех дуац пенгІаетІш тІа, «молнеш» арахец, массанена а дІайовзийт цар опыт. Установкашта, сменашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяьй. Цех доккха беркат доал. Шоаш тІаийца дехкараш теламе кхоачашду завода технологаша.

Предприяте сий лакха лоаттаде, дика продукци мара ера да хеца, балхах дег лазаш хила нах ІомабуГрозненски ремонтно-механически завода профсоюзни организаце. Къахьегама дисциплина толхаль е брак йолаш продукци араяйна моттиг нийсъелча, из пу сахьате ерригача коллектива ховш хул.

Юбилейни шерара декхараш а ихе шера план а толамца кхоачашъяра шоай коллективаш хьетамца сарцагІйоах В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкаьтта чакхдоахача завода, Грозненски вагонни депо, «Наурский», «Ассинский» совхозий профсоюзни организацеша.

Цхьабакъда, цхьайолча профсоюзни организацеша лертІа къовсам лоаттабац къахьегама дисциплина чІоагІъяра, формально кулгалду социалистически яхь. Республике хІана кІезига яц паччахьалкхен планаш кхоачаш цаю предприятеш, колхозаш, совхозаш.

Уж кхоачашбоацарах цІенаь дІалаьха тоаргам тІабахийта беза профсоюзни организацеша. Бакъда профсоюзий цхьайолча комитеташа тесса битаб шала юкъе бу кхетам болх, хира къовсам лоаттабац антиобщественни тІулаккхашца, лертІа найла яц болхлой собранйх, ноккъестий судах, педагогах.

Дукхача хана дена тІехьанесаш хьайоагІа гІишлой материалий гІишлой индустрен Аргунски комбинат. Уйх шера бархІ бетта план 38 процент мара кхоачашъяьй я. Кхы дикагІа бодд бац МалгІабіна кирпични еча заводе, СалмІашкарча консервни заводе, Сунженски леспромхозе.

Из хиннад профсоюзни организацеша производственни дисциплина чІоагІъяра, наха бацара кастІаьста дІабувлаш хуйш ца балейтара, цар говзал лакхъяра хайра йоалхе ца еваль. Геттара а яьала латт социалистически яхь йоаржаяьта, хьалха латтарий опыт массанена а дІайовзийташа.

Юрта бехаш дІахо а дегІабаьлабара тІаерзаяь йола КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачашъеча шоашкара доагІа дакъа дІаца дезаш я республика колхозийн совхозийн профсоюзни организацеш. Кхашкара гуйран балхаш сиха а дика а чакхдахарах хьайбашта кхоачамхилал доакъар Іалашдара, фермаш Іанна кийчъяра, гурахь хув алат ханнахьа дІадийна дакхара беррига къахьегамхой сарцагІбаха беза цар.

Профсоюзни организацеша къаьста теркам тІабахийта беза юбилейни шерара социалистически декхараш а ихе шера план а кхоачашъяра, юртбоахама продукцега дІадоалар лохдара, къахьегама дисциплина чІоагІъяра.

ХІара предприяте, колхозе, совхозе белгальяьй КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмох йола мероприятеш. Производства тоабеш бизов пайда эдара, материальни кхоабара, производственни дисциплина чІоагІъяра предприятеша, колхозаша, совхозаша кийчъяь мероприятеш кхоачашъяра даим тІаьхьежам лоаттабе беза профсоюзни организацеша.

Цар кхетамца кулгалде деза КПСС XXIV-ча съезда сийна лаьржача социалистически яхьа.

Технологий боккха толам

КПСС XXIV-ча съезда сийленна накъабахара доккхий социалистически декхараш тІаийцад В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкаьтта чакхдоахача завода технологаша. Уж ханал хьалха кхоачашдара къовсам лоаттабеча цар боккха толам баьккхаб. Продукцена реализаци яра нийс бетта план селхан, 18-ча сентябре кхоачашъяьй завода коллективо. Ухх юкедисача денсашке планал совгІа реализаци ерга эзараш тоннаш мехкаьтта продукцена. Ухх юбилейни шера завода цехашта юкъе яьржача социалистически яхье массаза а хьалха латташ хьайоагІа В. А. Литвинов, Р. А. Бычкова, Б. А. Мельников берте латтача цехий коллективаш. Цар дІалахьа тІабоагІача бетта чотах арахийца мехкаьтта продукци эзараш тоннаш я.

Л. ФОМЕНКО,
тха штате йоаца корр.

Республике хІана гурахь дуа алат дІадуаш латт. Къаьста теркам тІабохийт цу гІулакха Грозненски района 1-ча шурий совхозе. Ухх шера цар дІаде деза яха 4200 гектар да. Ухх деношка лакхача темпаца къахьегаш ба механизаторий Г. Бутов, Сакко. Ден шорца 32 гектар йолаш цар дІало 45 гектар.

СУРТА ТІА: сельскашкан В. Герадико, В. Сагуев, обшени ювш ба.

В. Юнич сурт.

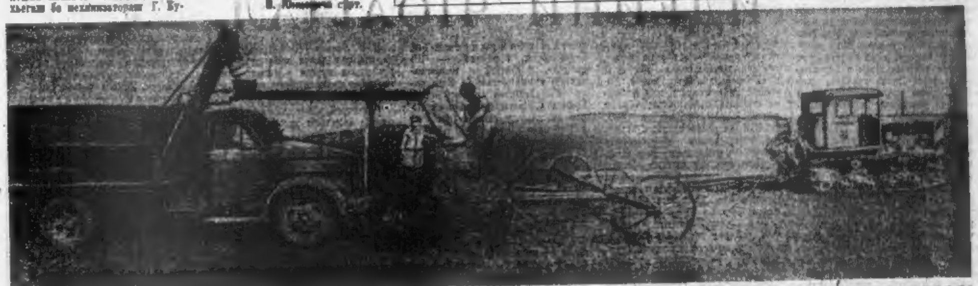

ЛЬАТТАН ЧЕНАШ ТЕХКАРАШ

Къаьстта хьинар айдеца кхахьег укх шера парте XXIV съезда сийна вахте эттача «Грознефтеразведка» треста Терский разведкан бурутекха конторы коллективо. Бригадаша юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт «Бежиркашта» Кабарда Черкий — Балкхарой республике бурув техкаш йола мастер В. К. Губиев берте латта бригада. № 2 йолча скважина тоха бурув 3689 метр дІаъаргденнад. Нийс бетта план 123 процент кхоачаш а ен, ер шу йоладелча дена планах лаьрхІачул совгІа теха бурув 89 метр я.

А. МОИСЕЕВ.

ХАНАП ХЬАПХА БУВЛАРАШ

Ихе шера план 7-ча ноябре кхоачаш а ен, КПСС XXIV-ча съезда сийленна накъабахара инициатива дІайолаяьй А. Шерипова цІерагІча нефтемаслозавода технологаша бизза пайда айбу шоай тороних. Цунга тоеждар дика да доаха къахьегама толамаш хІоаналахьа цхьайолча цехий, установкай, коллективаша кхоачашъяьй мехкаьтта продукци арахецара ихе шера план. ЦІарех я лоа: Сергеев берте латтача цхьабакагІча цеха коллектив. 17-ча сентябре дена хорцача пятидневка доаха продукци арахецаш ба цеха технологаш. Ер цу декхаделлачохь пландал совгІа арахецарга кар эзараш тоннаш мехкаьтта продукцен. Хьинаре къахьег цига В. Кузьмин берте латтача № 17 йолча установка коллектив а.

К. ФОМИНА,
А. Шерипова цІерагІча нефтемаслозавода планови отдела начальник.

* * *

Грозненски швейно-производственни объединене цехашта юкъе яьржача социалистически яхье укх шера цхьайдаш хьалха латташ хьайоагІа А. И. Ковалевас кулгалдеча шоллагІча цеха коллектив. Тахарча дента нийс бетта план совгІа хо тайга хІамаш массех эзар сом мах болаш я. ХІара сменах нормаш 110—115 процент кхоачашъеш хьинаре къахьег П. Николаенкос, Л. Пацюкова, Г. Прохоровос кулгалдеча бригадаша, кхийр.

Л. ТОЛПЕНКИНА,
Грозненски швейно-производственни объединене планови отдела начальник.

* * *

Массаза санна «Грознефтехимзаводы» объединена предприятеш юкъе хьалха латтеш я укх шера Грозненски химически комбината коллектив. Товарни продукци арахецаре нийс бетта план графикал бархІ ди хьалха кхоачашъеш хьайоагІа цо. Уж толамаш доахача белгалбаьнна дика къахьегаш ба Ю. Дейченко берте латтача № 131 йолча цеха химикаш. Полиэтилен арахецара нийс бетта план 18-ча сентябре кхоачашъяьй цо. Цул дукха тІехьайнеяц пункта яхь лелаеча В. А. Македонов берте латтача № 132 йолча цеха коллектив а. Товарни продукци арахецара нийс бетта план цо кхоачашъяьй 18-ча сентябре.

А. РОМАНОВА,
тха штате йоаца корр.

ДОАКЪАР ІАЛАШДУ, ХЬУВКЪАМА ЛАРД ЙОЛЛ

Хургйолча КПСС XXIV съезда сийна къахьегаш вахте а этта дика балха хьоехамаш доах Надтеречни района «Озерный» совхоза къахьегамхоша. ХІана Іаа замалахь хьайбашта шортта доакъар хилийтара беррига низ, уйла тІа а яхийта къахьегаш ба уж. Планага хьежна хьайбаш чуеснадаьча хана эшаш хургьа 2700 тонн хьажкІай силос, 1366 тонн ча, 600 тонн йол. Уж декхараш толамца кхоачашдара доаге йиш яц шьаккха сахьат, минут. «Ахкан дено—шера кхаоб» олаш да. Уж лешаш дика кхетаду «Озерный» совхоза къахьегамхоша.

БІайха нах, дехда доагІа повкъа кхаац доакъара лард йоллаш боахача хьайбаш лелаерашта. Дийнахь векъера лаьрхІача кха норма кхоачашъю силоса лаьрхІа хьашкІаца хьекхача тракториста В. Бежигова, Х. Сулейманова. Дика тоІаш кІоага чура силосни масса С—100 трактораш С. Халилова. ХІаьта шоферашта Тарамов Вахаси Абубакаров Ширвани ец цІоакха латтайтаж комбайнаш болх ца бем. Кхай тІара силос чуйоллача кІоага тІа доакъар хьатІаккхухьаш нормаш 200—250 процент кхоачашъю цар. ХІаьзе 2850 тонн силос еллай хьайбаш лелаерашь.

— Сарс Іалашъяра план 150 процент кхоачашъе лаьахь ба тхо — бахь совхоза кертерча агроном.

Фермашта ихе аргІаш а даь дІаеттаяьй 180 тонн йол. ХІаьз кхы а Іалашъеш а да.

Лакха хьувкъам дика фу хІайийча мара ца хулилга хоаш ба боахаш алат кхеддерш. Цулухьа Іаакха кондици йола цхьаллагІча класса репродукцех 670 тонн гурахь дІалучча цІана фу Іалашзаьа совхозе, 180 тонн мукха фу Іалашаьа. Белгалдаьккха доагІа, ха беррига дІалуйча кондицета хІахкхоачалаьхта. ХІаьта хІана дІахо Іалашдеш а да из.

Дика къахьегаш ба гурахь культураш дІаюергйола хьатта яха механизаторий а. Шин сменах бу цар болх. ХІаьта 15-ча сентябре планах аха дезача 2400 гектар лаьттах 100 гектар мара лисайан цар. Къаьстта дика болх бу дукха ха йоаццаш эскарера цІавенача къонача механизатора Мачигов Іисас. Алат дІадера кийча е долалелча дена, эттара дикагІа къахьегача механизатора лури йола карара кара тела Шевымпел дІахийшаш ю. Иштта хьакха хьохамаш доах шоай балха тІа механизатораша: Арапбиев ХІароьа, Мачигов Сайд-Ахьмада, Алаев Ахьмада а. ХІара дийнахь сменин нормаш юкъера лаьрхІача 150—180 процент кхоачашъю нарех хІаране.

Гурахь алаташ дІаде кийчаьча кхашка 250 тонн минеральни удобрени йилай. Лоамца хьача тІайоагІача пятидеска хьалхарча шера чуоагІаргбоача хьувкъама тешаме ларл йоллаш ба боахама алаташ кхеддераш а.

Х. МАГОМЕТОВ.

ХЬАЙБАЙ—ДУКХАГІА ЙОАКХО

Хьайбашта доакъар Іалашдаре балхаш чакхдаларгахь лестад республика боахамешка. Статуправлене даннеех 14 сентябрь тІакхоачаш юртбоахама механизатораша Іалашъяьй планах Іадашъе езача ххаь дакъах ши дакъа йоал кииттала чан, 88 процент баьца витаминни жувр, план 812 эзар тонн йолча, 459 эзар тонн силос еллай.

Массаналхьачул дукхагІа йол Іалашъяьй Наьсарен, Надтеречни, Урус-Мартана, Шаьла, Шелковской районий боахамашка.

Баьца витаминни жувр Іалашбара план тІехкхоачашъяьй Сунженски, Шаьла, Шелковской районашкарча колхозашен совхозашен. Цу районий дукхагІа йолча фермашка планал дукхаха дукхагІа ІалашІаьб баьца жувр. Шиха дІаьош да силос Іалашъяра балхаш а. Къаьстта дика ха йоалаш силос Іалашъю Грозненски, Надтеречни, Ачхой-Мартана, МалгІабиса районашкарча механизатораша.

Общественни хьайбашта дукхагІа доакъар Іалашдара тІатеІІа къахьегаш ба укх деношка юрташкара механизатораш.

Краснодарски край. Каневски районе эттара дукхагІа автомашинаш йола боахам ба Кирова цІерагІйола колхоз. Тайп-тайпара 100 машина я цуи доалахье. Шин нефтебазен механизированни заправочни станцеш я колхозе.

СУРТА ТІА: Іуйрийна колхозан гараже.

Е. Шулепова сурт.

ТАСС фотохроника.

ТАСС ХОАМ

«ЛУНА-16» ЯХА АВТОМАТИЧЕСКИ СТАНЦИ—БЕТТА ГАРГАРЧА ОРБИТА ТІА

1970 шера 12 сентябре Бетта тІа йохийтача траектере тІа яьккха «Луна-16» яха автоматически станци дІахо ехаь беш я.

Лаьтта — Бутт яхача трассе йолача хана станцеца бувзамий 26 сеанс йир, уж еча хана йистар йинь бара траекторе параметраш, бортовой системаша болх иштта бу хьежар. 13 сентябре Беттахьерча арен лаьрхІача моттиге кхачийтара ледара траекторе коррекци йир.

17 сентябре Бетта дІатІайодаш «Луна-16» яха автоматически станци Малханен Лаьттанцен ара нийсйир. Цул тІехьагІа траектере лаьрхІача моттиге двигательни установка болх бе йоалалийтар, из хилалца дргІоаш тормозной импульс елар станцена, из бахьан долаш «Луна-16» яха станци Бетта искусственни спутника го боахача орбита тІа яьлар е параметраш а йолаш:

Бетта тІехен тІара лакхал — 110 километр.

Бетта экватора орбита хьийар хилар — 70 градус;

го баккхара ха — 1 сахьат 59 минути.

Галхарча кремически бувзама центро тешаме ралюбувзам лоттабу «Луна-16» яхача автоматически станцеца.

Телеметрически информаце ма цеех бортовой аппаратура дерттІа болх бу. Координационно-вычислительни центро обработка ю хьаккхачача информацена.

РЕСПУБЛИКА ПРОПАГАНДИСТИЙ I-ча СЪЕЗДАГА

Тха, пропагандистий, идеологически фронта кхьча болхлой а санна, дукха тхьзй проблемаш кхоачашде дезаш декхарш хул. Пропагандиста бахха опыт дIайовзийта безаш ба са. Из болх аз бу кастта 20 шу доал. Аз лелалай партен истории политически экономии Iамадеш йола кружкаш. ХIаьта тха дено дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама проблемаш Iомаю семинарски группа вIашагIтехача со раьза хилар цига семинар е.

Семинара тематика йозаме хиннайле а, хIала яр, хIана аьлча политдешара кхьча формай санна дуьнен халкъашта юкъерча дешай семинара хаддаза йола программа, учебникаш дац. Пропагандист массаза а дуьнен халкъашта юкъера событеш йовза, кхетае езаш, уж шиэ дневника тIа дIаязъе езаш хул. Керттера центральни газеташи журналаши хьаухаргдолаш дашала веза, цар тIара эшача йоазой вырезкаш яза а уж лаьрххIа йолча папка чу делае еза. Къаьстта лоархIаме да партен правительствай кулгалхой выступленеш гулъяр, цар тIа дика йовшхаш хьайовзийт дуьнен халкъашта юкъера событеш, дуьнен халкъашта юкъера коммунистически балама вахар, дуьнен тIа хула керттера хувцамаш, СССР чура а арара а политика, империализма лехараш. Сога хIана я, масала, СССР Лакхехьарча Советé

КЕРТТЕРДАР— НАЬХА ДЕГАШКА КХАЧАР

хоржамаш хулча хана партен правительствай кулгалхойна яь выступленеш, наччахьалкхен ламкхагIдола соцгIаташ леншачо республикай областий къаьстамхоща хьаллашка КПСС ЦК генеральни секретара Л. И. Брежнева даь къамаьлаш. Кердача дешара шера лекцеш кийчъяра керттера хургда уж документаш.

Сона доккха новкъостал ду лекцеш кийчъяра Бруске цIерагIча культура Диэрецерча библиотека. Сона эшаш дола литература къоастаду библиотека йолхлоша. Лекци дика чаккъаларь дешабагIараша материал дика кхетаяри дукхача дакъе гойтара агитацеи иллюстрацеи тайша а да. ХIаьта уха, международникий, эттара хьалхара гойтара агитаци географически карта да. Бакъда из ниййса кийчде а цунох пертIа пайда ийца та а дела. Масала, социализма система капитализмачул тIех хилар айса хьехаш карта тIа аз тайп-тайпара бос болча лентаща белгальяр вай экономически районаш, энергосистемаш, вальмаш, кхьдараш. ДадувгIарша дикагIа кхетайора материал, лекторе дуьнар. Аз ишта пайда ац лекцеш тIа айса яьча диаграммаш стендеш а.

Са группе 29 саг ва. Царех ахаш тарта лаккера образование йолаш ба. Дешаш бафаш ишта лакха грамотность йолаш хилар занятешта къаьстта чIоагIа кийчвала, заняте хила тарлургдолча моллагIча а хаттара жоп дала кийча хила везача оттаду со.

Са гIовчаш а ба. Уж эттара дикагIбола са дешархой Карпенко, Василенко, Губнелова, Киреева, къыбараш ба. Уж дика кийчлу хIара занятена. Уж ишта кийчбалара хьалхе а дешa деза литература чегаду аз царна.

Аз заняте ухх тайпара ю. Хьалхарча урока тIа керда материал хьех. Из аз дIайовзийт дешабагIараша перерывагIа арабаьлча вIаши юкъаргIболаш, кхьчеттел цхьабараша цхьанна доза дешаш вIаши къуьсарг а доладаш. ТIаккха цар хьахул кердаха хаттарш, цигга йиъа са шергарш хуллача дешей дола литература дешас дог ецгаш. Кеза вIоаргагIа йовза безаш хул. ТIаккха цар цу темах дола литература деш, конспекташ уттаьа, дикка кийчлу заняте выступлеш яра йояа хул.

Аз айса заняте хьезаш йола моллагIа а материал вай мехка, республикага хьакеттел волабеш вахарца юва, дIахайт вай доха толачаш дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама эттара, дикагIа дола новкъостал хилар, из империализма дуьхьал лоаттабеча къовсаме доккха тIо деш хилар.

Тха локомотивни депо коллективо масала а пятилетка хапаа хьалхо кхоачашъяра лIехьа лоаттаеча ахь хьалхарчарца хиннай. Цудуньа турпала къахьегамах лаьна масалаш доалаш сона атта хул, из дика кхетаду хьадунгIараша. Масала, ухх шера фохд дIадихийтай оац етто 139 поезд, планал совгIа 800 азар тонн дапчахьалкхен мухь бихьаб. 10 а кхы дукхагIа а рекорд йолай ба эта поезда[illegible] кхувла машинисташ. Ва[illegible], Тх[illegible] дика [illegible] Цар[illegible] къостал [illegible] технически[illegible] [illegible] сов[illegible]. [illegible] гIу[illegible] нахьа цIерани юнэр а хх бокха кхетам лун, ладувгIарий къахьегама, общественни вахара юкъе дикагIа дакъа лацара дог гIаьттадош.

Вхьера чакхвоалаш са ала безам бу заняте тIа гойтара пособеш яа хилара. Политически книжни магазина чу доккха методически литератураца картаи, диаграммаш, фотомонтажаш, кхычараш хила деза хо вIехьаьнош. Уж къаьстта дукхагIа эш тхона, дуьнен халкъашта юкъерча политика кружкаши семинарий пропагандисташта.

ШоллагIа, дика хургар занятеш яра лаьрххIа кийчъяь кабинеташ, плакаш ааре. Цу гIулакха цIенхаштте терко йича, хIара коллектива кораяоагIарга занятеш яра эша ишта кабинеташ чакха метагIола помещенеш, партийно - комсомольски дешара кердача шера дика кийчдала йиш а хургья.

Н. ЛУЧНЫЙ,

Грозненски локомотивни депо [illegible] - инструктор.

КОМСОМОЛЬЦИЙ ИДЕЙНИ ЧIОАГIАЛ

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо яре, из деадаро, Ерригсоюзан ленински зачето новкъостал дир республика кагийча нахьен мехкарийн марксистско-ленински мировоззрени лакъяра. Ленински теоретически тIехьале Iомае безам тIабахийтара тIехь комсомольски организацеш беча балха, областной комсомольски организаце комсомольски политически дешара система дIахо а эргальяхха тоаяра. Дикка дукхагIа хилар Ленина произведенеш шоаш Iомаеча комсомольски кружокаши семинарашкен дешабагIараш. Царех хIара шоллагIча саго Iомайир В. И. Ленина биографи, КПСС истори. Лакхбелар занятей идейно-теоретически методически боарам.

Ленински, Гудермесски, Сунженски, Ачхой-Мартана районий комсомольски организацешка юкъекхувл ленински урокаш, семинараш, творчески дискуссеш санна йола политически дешара дика формаш. Комсомольски кружокий, семинарий болх товбалара лоархIаме результат я дешабагIараша производственни общественни вахара юкъе хьинарегIа дакъа лоацаш хилар. Царех бIаьш боле них ленински къахьегама вахта ударникаш а хиина дIаяйттаб.

Республика юкхьанцарча комсомольски организацешка шоай хиннахьа чакхъяьлар комсомольски кружокий балха итогаш ювнаш, кердача дешара шера декхараш къоастадеш хиниа собранеш. ДешабагIарий хьашташ, цар юкъарча дешарен политически образованеи боарам тергал а беш, ВЛКСМ ЦК рекомендацешка хьежжа вIашагIтехар комсомольски кружокаш, семинараш. Дика вIаштIехьбаьккха бир из болх Заводской, Сунженски, Гудермесски, Шаьла районий комсомольски организацешка. Укхаза шоай хоинахьа беседаш йир дешабагIаращца, чIоагIбир пропагандисташ, хьинаре балх бир кагирхой политически дешара комиссешка. Комсомола райкомашен горкомашен парте райкомашца цхьана пропагандисташца семинараш йир.

ХIанз ВЛКСМ областной комитета ергья пропагандистий республикански семинар.

Ухх шера дийнай толашагIа къоастадаьд пропагандисташ-коммунисташ харжара дош. Заводской районе беррига пропагандисташ коммунисташ ба, Гудермесски районе — 80 процент. Ишттал пропагандисташ коммунисташ ба Наьсарени Ножай-Юртен районашка а. Ерригa а вIашагIтеха комсомольски кружокаши семинараши 600 я. Цар пропагандистех 80 процент коммунисташ ба.

ВЛКСМ обкома [illegible] занятеьа совещани йир комсомола районий хьалхарчен шоллагIчен секретараща, кердача дешара шера политически дешара сеть вIашагIтохара дош дийцар, комсомола райкомашка дIабаьккхар ВЛКСМ ЦК секретариата 1970 шера 28 июле баь сецам.

Комсомольски организацеш пропагандисташи дика кийчлу политически дешара хьалхарча занятешка, белгальяьккхай «Ленински хьисапе коммунизмага кийчлае» яхача ленински урока программа. Цунца [illegible] «Тхо Ленинех партен гIулакха тешаме да» яха ленински зачета хьаллара этаи.

В. И. Ленина РКСМ III-ча съезде къамаьл даьча хана дехь 50 шу дузаш хургья «Ленинн кагирхойн» яха республикански конференци.

Областной комсомольски организаце болх беш хургья [illegible] шара е система:

Юкхьанцара звене — «В. И. Ленина биографи», «Вай ленински комсомол», «Политически знанией ладдам».

Юкъера звене — «Партех йола беседаш», «Социалистически экономиках йола беседаш», «Коммунистически морали [illegible]».

Лакхера звене — 16 семинар оттаьй.

Комсомольски дешара кружокашкен семинарашкен [illegible] наша денгага вIаштIехьдаьккхаш комсомольски организацей терках, тIабахийтар кагирхошта юкъе политически [illegible] дукхача вахха болча пропаганди формаш дехьа йоалалара. Из де дерхIеш йоаккхай пачхьалкхен чурчен арарчен политика, КПСС-ен ВЛКСМ-ен историе дешай кагирхошта йола лектореш.

Комсомола комитеташа, комсомольски организацеша бахъахьа да кагирхошта ленинизм, КПСС документаши решенеши хьехаш еча пропаганда хьалъехьара болх эргабаьккха тоабиче. Беррагача комсомольцаша комсомола XVI съезда марксистско-ленински теори Iомаяра, Ленина хьехам бокхале, ленински хьисапе деша а къовсам лоаттабе а Iомабахара хьайхьешара решенеш кхоачашъергболаш ефудалх да деза.

Комсомола райкомашка [illegible] комсомольски организацей семинарий болх, хIара заняте идейни боарам лакха хургболаш хIана де дезa. Iаре комсомольцо хIала ела В. И. Ленина произведенеш Iомаяра план, тIагIертта кхоачашъе еза цо, ленински теори Iомадаро коллективо, комсомольски организацена хьаллашка латта декхараш кхоачашдара [illegible] кхостал доргдолаш хила деза.

Комсомольски организацей дерриг да комсомольски дешара занятеш дика дIайолаергболаш де шера цу дIадоладала ухх юкъевкеча хиндай болх вайна эшар.

О. МАНИЕВ,

ВЛКСМ [illegible] обкома секретарь.

ПРОПАГАНДИСТИЙ СОБРАНИ

[illegible]

КЕРДАЧА ДЕШАРА ШЕРА КИЙЧО ЯЬЙ

Грозненски [illegible] депо, коммунисташа дика кийчо яь партийни просвещене хьагIадаргIача кердача дешара шера.

Цу гIулакхта эшаш дарйи Iалашдаь аьнна партийни комитет. Ухх шера марксизма-ленинизма лардаш Iомаеш школа хургья. Цу школе ба цхьоалагIчара алхагIча шерага кхачалца деша [illegible] [illegible] 300 [illegible] [illegible] чубагIаш.

Дика чакхдьалар болхлой гIулакхерча нахьен коммунистически къахьегама школашка дIаяьбаьар. Уж тайпа школаш кердача дешара шера 7 хургья болх беш. ДIадахача шерарчул 2 школа дукхагIа хургья ухх шера.

Берригаш а дешара юкъерча школашка, вузашка, техникумашка, ишта кхьча моттигашка ухх шера дешаш хургья 700 саг.

ХIанзе а укхаза хьехаргдола пропагандистий кийчбаь. Царех [illegible] [illegible] [illegible] Сальный Владимир, Парунов Лев, Зворог Иван, кхыбараш.

Г. АНОХОВ.

Дика болх бу Шаьла района [illegible] № 26 болча кхачий тиха болхлоша. Иййархошиш безаме, цар хьаштараш массаза а кхоачашдеш, шеко бу цар шоай болх. Дукхачо дамалаш ишкха дика болх барах шиина а продавеца «За доблестный труд» яха Ленински Юбилейни медалаш еннай.

Сурта тIа: Исламулова Зоя (аьттехьа) Исаева Алпит.

В. Юшкевича сурт.

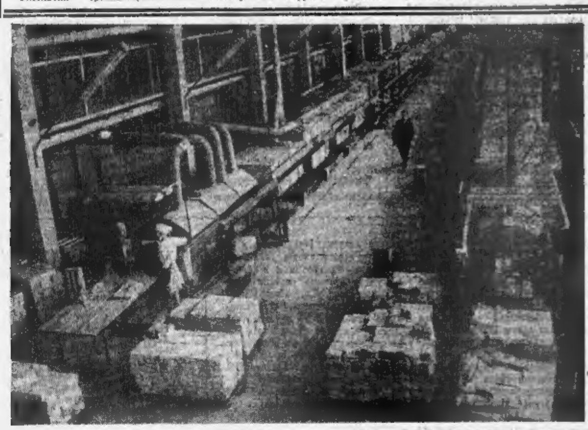

Московски область. Керамически облицовочни материалаш хьаеш йола Кучински комбинат кердача конвейерни линие тIа глазуровании Iоакъош арахеца йолаеннай.

Ерригa оперaцеш автоматически еш я. Облицовочни материал кийчъяра цикл сахьата лоацъеннай.

Предприяте технически юхакийчъеш я Iоакъош ю производство. ХIанзе а болх беш я металлически глазурованни Iоакъаш еш йола йиъ автоматически линии.

Шин шера йолча хана йиза эргаьаьккха тоае лаьрхIад комбинат. Ерригa а предприяте болх беш хургья 14 автоматически линии. Цо йиш хулийтаргья продукцега хIадодер шкъал яхазза лохде а 300 гарта болкно балхара мукъаваьлийта а.

СУРТА ТIА: кийнашта тоха керамически Iоакъош ю конвейерни лини (аьттехьара яр) фасадне глазуровании Iоакъаш ю лини. ХIара лине шера 200 эзар квадратни метр Iоакъаш ергья.

А. Стужана сурт.

ТАСС фотохроника.

Ингуски районе дика йовзаш «Калиновскай» совхоза кхоалагIча отделенера Лазарев Анатолий Федотовне керте латта бригада. 63 гектар сома беши 8,8 гектар латташ йола комсаши я цу коллективо лелаеш.

Беш дораеш цуна агротехнически бокъонашца дика гIулакх деш дIадихьар бешамаш лелаераша аха.

Шоаш хинначул дикка хьайбалхар цар бIаьстан шкьоаг комсаш. Дикача дьна сома болгIача тайпара дIахийсар уж хьалъетIача шналарех. Цхьаккха тайпара оасар тIа цу доалийташ шёна лаьтташ комсий плантацеш беррягача ахкаш. Сома беша, комсашта эшача боаргамах тIоадда хилийтар, дуьна къальийтар гIайбеж комсех хьо эзар аьтташдоаш гIулакх деш.

ШИ ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

«Дог хьастеш дика хьайкъай сом а комсаш а. Мар бетта дово хIанадша шоай бешамашкара хьуьхьаш чуэшаш хьаьбоагIа бригада нахьахьегамхой. Гуржий бовлаш, боалаш гIамгIаш, хоараш, Iаьжаш, хьачаш — нагахьа го яи цу беша йоппаш. План 185 тонн йолча хIанзале 340 тонн сом чуийиб бешара, кхьча дешашка аьлча шера план шозза совгIа кхоачашъяьй хьинар доича къахьегамхоша.

Тешшаме кхоачаш а тIехкхоачаш а е лерхI цар йомсаш дIалара план а. Планах 38 тонн еалара яха еача юкъера дIалаьрхIача хIара гектара тIара 120 тонн комсаш яьнай хIанзалца чуийцача майдан тIара, хIаьта йисача майдан тIара яраш чуийцачарех а дикагIа я.

Шоаш доаяя къахьегама голамаш КПСС XXIV-ча съезда хетаду цу бригада болхлоша.

Т. САИТОВ.

«КОСМОС-362», «КОСМОС-363»— СИГАЛА

1970 шера 16-чоа 17-чоа сентябре Советски Союзе арIайа урагIъяхийтар «Космос-362», «Космос-363» яха Лаьтта искусственни спутникаш. Спутникаш тIа оттаяь я космически арениа тоянамаш дара лаьрхIа йола Iилма аппаратура.

Аппаратура болх лертIа бу. Координационни - вычислительни центро обработка ю хьачуххочача информацеш.

(ТАСС).

ШКОЛА ЦIЕЙ

Сакьердаме цIей дар дIадахача шоаттдийнахь Грозненски № 32 йолча школа [illegible] хьехархошеи дезаьр — школа итт шу дизара юбилей. Дукха ха яр дешархоша цу дена кийчо ю. Лозунгаш язеш, пенгазеташ арадоккхаш, дикагIа дешара яьржача яхьашта итогаш еш.

Безам тIабедаш хоза кийчъяьяр дешархоша вестибюль. Гоншача кулгаша хозача беташцы кийчдаьд доккха стенд, школьни альбом. Альбома юкъе да дешархоша шоаш даьха сурташ.

Цу деррганена бIаргальежача шe на дарва хоалу дIадахача итт шерара школа вахар.

Теркаш тIасош да цхьаьхза: Сийлахь-боккха Даьй - мехка тIом лаьттача шерашка ленитни батарей лаьттай хIанз школа йолча метте. Цу артиллерийски подразделене командир яр кьона йоI Захарова Таня. ХIана цу метта а кхоаза вIаштIара яь сийрза классаш йола йоккха школа. Цу школе деша дагIа гIоза вахар дола эзар совгIа вIаьхки дийнти. Школа директор я артиллеристка хинна Захарова Антонина Владимировна.

Школа итт шу дизара цIейна торжественни хетаь линейка хьайийллар гуйрийна 8 сахьат яьлча. Школа йоа гIудденкадар дукха бераш. Дешархоша, цар дениа - нааноша кхихьача зизай кIорапаша сийрда даьккхадар йов. Берош долча хьоашалгIа баьхкабар цар шефаш Грозненски ремонтно - механически завода, Грозненски магистральни газопровода управлене викалаш, тIема а къахьегама а ветеранаш, выпускникаш. Торжественни линейка ше къамаьл деш Антонина Владимировнас дийцар школьни коллективо дIабихьача вахара а къахьегама а наькъах. Цул тIехьагIа дикача балхаца белгалбаьнарашта халкъа образоване городской отдела заведующе заместителa Мальцева КПСС Ленински райкоме [illegible] елар школана.

Де, хIара дакъал [illegible] дешархой а, хьехархой а магистральни газопровода управлене болхлоша, партбюро секретара Белоусова. Школа коллективо дакъала юошиш къамаьлаш дир запасерча эпсараша, хиннача дешархоша Соболевас, хIанз Ленинградерча Герцена цIерагIча института аспирантке Белицкаяс. Цо дийшар шоай стихотворенеш. Цул тIехьагIа итталагIча класса дешархоча пхьоалагIча класса дешархошта памятни писько дIаделар. Из хьаделла бокъо я тахханача пхьоалагIча класса дешархой 1980 шера пар итт класс чакхъяьккхача. ШелагIча класса дешархочо Косенко Натальяс пхьоалагIча класса дешархошта школа символически дIоагIа делар.

Митинг чакхйоалаш дика совгIаташ делар дешархошта школа шефаша. Грозненски механически завода болхлоша — токарни станок, магистральни газопровода болхлоша — радиола.

Цу дийнахь спортивни майда тIа школа физкультурникаша дIабихьар спортивни яхьаш.

Л. БУБНЕНКО.

СУРТА ТIА: торжественни линейке, къамаьл деш йолча школа директора луйц [illegible] дахьача толамех.

Ф. КИРИЛОВА сурт.

БЕШАМАШ ЛЕЛАЕРИЙ ГIУЛАКХАШ

Лакха рентабельность йолаш я Ачхой - Мартана района Орджоникидзе цIерагIа совхоз. ЛаьрхIа сом бьыцдаьраши кхелеш ба из боалам. ХIара шера пачхьалкхенга юртбоахама культураш йоахара план тIехкхоачашъярал совгIа, вай Даьхе дукха промышленни городаш а дикача продукцеца цар Iалашъеш.

Хатаев Ахьмада кулгалдеча сомкхебеча № 2 йолча бригада коллективо лелаеш 137 гектар я. Царех 110 гектар беш сом луш я. Цу майдан тIа болх беш, сома гаьнашта гIулакх деш 60 саг ва. Юкъера лаьрхIача хIара болхлочунна лелае ах гектар совгIа беш кхоач.

Болхлошца дийцача белгалдаьдар, эггара дукхагIа къахьега дезаш бехктоккхамегIа йола ха бIаьстен юкъера деза гуйре чаккъалдална ер йолга. Цу хана са тесача дена боад къовлална бола бе безаш хул. ХIаьта беча балхага сома гаьнашта лоаттабеча тIахьожамга хьежжа мера хилаш хьувкъам а. Из кхетадеш, дика къахьийгар Мадаева Рахиматас, Лазанова СагIдатас, Умерова Кайнас. Ди дIазахадаш шоай балха норма цар юкъера лаьрхIача 140 — 150 процент кхоачаш еш. Цудухьа массерел лакхагIа хьувкъам чуэ цар лелоеча бешамашкара.

ХIаьз гуйран юкъе кхачаш бола Iажаш чуйнна бала болхк бригада болхлой. Чуэна безаш бусаргба тIехьагIа кхачаш бола Iажаши кхораши.

Ухх деношка гаьнай мутIарашта юкъера удобренеш а уллаш, хаьтта яха болабенкаб болхлой. Из болх чаккхбаьккхача щитовка яхача лазара дукхьала доххьж тохарсда цар. Цул тIехьагIа йокъаенна гкьовронгаш кеда а еш. Iодежача гIайна йоагаерзья. ХIаьта сом на луш йолча къоначо бешамешта гаьнаш йоккхий хилча уж лаккера нийса хургйолаш йоIаш латт. Гаьнаш лаккера дIа а дедаеш къаьна гIамгIай беш къонзе лерхI ухх шера бригадира Хатаева.

— Ухх шера лаккера дIатийфача тIйдоагIача шера къона эйр гаш хецаргIа цар, — боах Хатаева.

План 493 тонн йолча 480 тонн сом чуийцаб хIаьале бригада болхлоша. Цул совгIа эггара кIеэггагIа 50 — 55 тонн сом кхы а чуэца лерхI цар. Цу гIулакхо торо хулийтаргья пачхьалкхенна планал совгIа 20—23 тонн сом дIабала. ХIаьта хIара гектара тIара планах лаьрхIачул 4 центнер дукхагIа чуэцаргба сом.

Белгалбоха боагIа балха йоккха опыт йола чеченкойш Хаджаева Кайнаи Сапузаева Падими. Совхоз вIашагIъелача деза болхлошта хьожаш а телаш къахьег цар. Массе хана кийча ба уж кхьча белхлочунна эша новкъостал де, хьехаш бала. Цудухьа дукха беза уж бригадецарча беррига болхлошта. В. И. Ленин ваь бIаьшу дузача деношка «За трудовую доблесть» яха медалаш елар Хаджаевайнен Сапузаевайнен. Бригадира царех ишта йоах: «Цхьа пайсьеннаш, уж балха ца бовгIаш, балха тIехьабисса а аз аьнначунга ла ца дугIаш, аьннар кхоачаш ца деш моттиг. ХIаьта боахамба хIа-са чакхйтача сатийсар са со. хIана аьлча, цо боачаш хийа а дика вIаштIехьбоаккх цар болхлой къахьегам».

Лоашша аьлча, шоай болх дика хоаш, безаш, цаI шоллагIчунна масса хана новкъостал де кийча болаш, барт тайша коллектив я цу бригаде вIашагIкхийттар. Цудухьа балха лакка хьоахьмаш а доах.

М. АРХИПОВ.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагIув, 19 сентябрь, 1970 шу.

ШОАЙ ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

Хьун болхлочун Де лухьала хьу кийтьерий цIей хиина а ца Iеш хьу лораеш, адамашта чIогIа эшаш долча Даьхен баьццарча берката хьурмат молдерий цIей а да.

Укх шера шоай цIей деаду хьун болхлоша юбилейни декхараш а лхе шера планаш а кхоачашъяра тIехьа къовсам эттача, парте XXIV-ча съезда даха массаргIара накъадахара шерра социалистически эхь а йоаржаль ерригача коллективаша шоай никъ творчески хьинари айдаь къахьегача хьале.

Вайна чоахц махиллара, Нохч-ГIалгIайчен я 1.900 эзар гектар хьу, царех 370 эзар гектар, вешта 20,5 процент паччахьалкхен хьун фонд я. Вай хьун гаццаш дукха я. Вай хьунхоший хул мебельни промышленноста боккхача маьхера йола хьу: боча-бIараш, наж, цоп, кьоахк, къахьасти, пхьи, крымски дийхк, муш, дукха кхыераш.

Вай республике ба бархI хьун боахам, шиъ хьунпромбоахам. Цига къахьегаш я 5 эзар совгIа болхло, инженерно - технически болхло, гIулакхера саг. Уж берригаш а шоай низ ца кхоеш, хьинар айдаь къахьегаш ба вай парте XXIV-ча съезда накъаболхаш. Хьун боахамий управлене чуйоагIача ерригача предприятешех боахамашех толамца кхоачашйир пятилетка. тIеххьарча шера 8 бетта производственни план.

Ихе шера заданех лоархIаш а коллективаш я управлене системе. Масала, Грозненски мехлесхоза нов. М. М. Чахкиев керте латтача коллективо 1-ча сентябре кхоачашйир ихе шера план. Цу ихе шера коллективо арахийцай планагIа 770 эзар сома мара йоацача 955,6 эзар сома махьа продукци. Планал дикка тIех кийчъяьй гIулакхага йода хьу а. Хьу 906 гектара тIа дIаегIай. Цу коллективо баь-дIена пайда — 175,7 эзар сом.

Уж толамаш дахара чIоагIа халача чоалхакеча хьалашка къахьегаь дийзар лесничества, мехлесхоза механизаторий коллективай. Къаьстта дика къахьийгар лесничий нов. Межидов волча Гудермесерча лесничества. 1970 шера шоллагIча квартале льча социалистически яхьа итогех хьалхара моттиг яьккхар цо. Коллектива елар РСФСР хьун боахама министерства, хьун хIамашъеча промышленноста болхлой профсоюза ЦК карара-кара тела ЦIе байракхи хьалхара ахчан премии.

Парте XXIV-ча съезда сийга яь дIайолаьча Грозненски нефтемаслозавода коллектива инициатива хьал а лаьца, дика къахьегама толамаш доах Нохч-ГIалгIай управлене хьун боахамийн хьун промбоахамийн, мехлесхозий коллективаша.

Цу дакъе боккхаьчча йоагIа укх шера шоллагIча квартала паччахьалкхен производственни план кхоачашйира итогех тIа управлене коллективашта цIенъе хьалха латташ йола Наьсарен, Ведана, Шалинской коллективаш.

Республика хьун боахамий управлене коллективаша дIаегIай 1700 гектара тIа хьун культураш. КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачаш а еш хийн низери ерзех хьатта лораде 109 гектара тIа хьу дIаегIай.

Шерагар шу массаза доал тIалу республика хьу кийчъеча предприятей боах. Кукхахь халача балхий процессашта механизаци яр бахьан долаш республика ерригa а хьу кийчъеш чакхйоахеш предприятеш рентабельни пайда беш я. Масала, Веданара хьунбоахам укх шераца планал лоархIа ца беш, пайда шиъ беш бар. ХIанз из хьалха латтачарна юкъе ба.

Укх пятилеткагIа республика хьунбоахамий управлене коллективаша дIаегIай 40 эзар гектар хьу, царех 647 гектар беш, 8 эзар гектар боча-бIараш. Цу юкъа республика колхозийи совхозийн кхашка дIаегIай ерзех хьатта лораду 5 бIаь гектар хьун аснягаш. республиканский совхозийн лоархIам болча наьхий питомника а егIай 10 эзар гектар диллал гаьнаш.

ХIана хьу дIайегIаши из дIайогIара хьатта кийчдеш 26 механизированни бригада республике. Доккхий болхаш ду дIайогIа гаьнаш ерзачьа йолча хьура цитрусовий коллективаша. Дукха балхаш доахк Серноводскерча курорта, г. Грозне генагьа хьу йогIаш. Из деррига а дуденнад хьалха латтача болхлоша, механизатораша, мастераша, хьинаре къахьегарах, техниках, производства торонех бизза пайда эцарах.

Из деррига а деча хьинаре дакъа лаьца къахьеганзой белгалбаха боагIа. Царех ба: Сунженски хьунпромбоахамера звеньевах Ф. Маркина, Гудермеса лесничестовера О. Межидов, Наьсарен хьунбоахама директор М. Хутиев, Ведановера шофер Ш. Исмаилов, Наьсарера шофераш А. Г. Хабриев, А. Б. Душев, кхыбараш.

Нохч-ГIалгIайчен хьунбоахамий болхлой дика къахьийга а ца Iеш, шоай балха гоэлал лакхъеш, коммунистически хьисапе дешар-а баха а Iемалуш ба.

БарагIдийцча дика хIамаш хула дале а, хьу кийчъерiйн дахчад хIамашъерийн хIанзеча тIехьагIа до дезаш болхаш дукхеи чоадханеи да. Ер шу хьу кийчъярах до чакхъяьккхарей дукха аьттув болаш дац. Цудукьа боахамца беррига шоай тIабахийта ерцагIдеала деза ихе шера план толамца кхоачашъяра, хьу кийчъяреи чакхъяьккхареи балхаш кхы тIа тоадара, хьун боахамаш дIахо дегIадоаладара.

Цу дакъера партей правительстваш аль сецамаш хьун боахамий предприятей болхлошта йола вахара программа а. Из кхоачашъяр — хIарапе деккар. Цудукьа боккхача доардIаме да паччахьалкхен, къахьегама, производственни дисциплина чIоагIъяр, йолча торенех пайда эцар, шийла деккар хIаране лаза кхоачашдар. Республика хьунбоахамий болхлоша сийленца кхоачашдергда шоашта дьалхашка латта беххтонхаме декхараш, доккхийча къахьегама толамаца накъа гIоргба уж парте съезда.

И. СМОЛЬЯНОВ.

Нохч - ГIалгIай АССР хьуни хьу чакхйоахачеи промышленноста болхлой профсоюзий обкома секретарь.

КЕРДАДАР ЛЕХАШ

Хьун болхлочун денна дика накъабаьккхаб «Терек» яхача Нохч-ГIалгIай фирма болхлой. Кийча продукци дIаяхьийтара бархI бетта план 104,6 процент кхоачашъяьй фирма коллективо. Планал совгIа реализаци яь продукци 261 эзар сома махьа я. ХIаьта товарни продукци арахецара 8 бетта задани 104 процент кхоачашъяьй цо, укх бетта чотах арахийцар 190 эзар сом мах болча товарни продукци.

Укх тIеххьарча хана къахьегама оасарле лакхъя дукха мероприятеш чакхъяьккхай фирмe. Балхаш беча оборудованех 30 процент керда оттаьй я. Из бахьан долаш дикка лакхъеннай къахьегама оасарле, продукци дикагIа хиннай. Укх шера бахк бе йолаяйтай ДСП яха плиташ кийчъеш йола керда линия. Цу гIулакхо къахьегама оасарле 30 процент лакхъяьй, кхычаьа пайда аьхийта мукъаяьккхар шин болхло. Производствана юкъе ишта дукха кердадараш кхахьар бахьан долаш фирма коллектива къахьегама оасарле планах даьрхIачул 7,4 процент лакхъеннай, хIаьта соахк укх хана хинначул 15,4 процент лакхъеннай из.

Укх тIеххьарча хана фирма болхлоша чIоагIа йоахо ю арахеца продукци дикагIа хилийтара. ХIара кIиран цхьа продукци дикал юццаш де хул цига. Пхьалкха брак йоацаш продукци арахецачa болхлоша шоай опыт йоазийт. ДIадахача кIиран дикха толамаши нийслена кхоачамболашарали дIадоаийт массаепа. Нагахь моллагIа брак йолаш продукци арахеце, кунна преми ца луш сецаю, еь брак дIадоаккхийт цун чотах. Ишта из боах вIаштIехьбаккхарах укх шера нагахь моттиг нийсъеннаш сецеат долаш продукци арахийца. Продукци дика хилийтар дуккхагIча даькъе тийша да хьун материалаш дика хиларах. Ермоловски ДОК-ра укх тIеххьарча хана хьакхухьийта материалаш дика я.

Фирме арахеца шифонераш, книжни шкафаш, тайп-тайпара букъбетта гIандаш вай республике а, кхыча гораш а дIаухьийт. Уж чIоагIа хоатташ дIадахаш я. ХIанз цига арахеца делаьд керда полированни букъбетта гIандаш. Вай мехка дукхьашка арахецаш да уж. Кастта Нохч - ГIалгIай «Терек» фирма продукци дIайовзаргья доазол арахьарча мехкашка а.

Фирма цехашта юкъе ьаржача социалистически яхье хьалха латт Березини Сергей Николаевича кулгалдеча шоллагIча филиала коллектив. Фирма карара карa тела ЦIе байракх лелаю цо.

«Производства резервах пайда эцига тоадарахи халхьа болхане экономе режим чIоагIъярахи» дола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо арадаьнначул тIехьагIа дукха мероприятеш чакхъяьй цига чурча кхоачамех пайда эцара. БукъбеттагIа гIандашта отделка еча участке механизированни конвейерни керда лини оттаьй. Из бахьан долаш кхычахьа пана мукъаваьннaв 12 болхло, шера паччахьалкхена кхоадеш дола ахча 12 эзар сом да, хIаьта филиала коллектива къахьегама оасарле цхьа процент лакхъеннай. Укх шера производствана юкъейихьай гIандий латталашта обработка еш йола керда инструмент. Из дар бахьан долаш дикагIа хул хьалу гIандаш, дукха а кIезигденнад брак дIаяккхара дIаухийта ахча. Цо шера производствана ихе эзар сом пайда бу. Уж а кхыйола а мероприятеш чакхъяхарах филиала коллективо арахеца продукци укх шера 16 процент дукагIа хиннай, хIаьта къахьегама оасарле 13,6 процент лакхъеннай.

Уж къахьегама толамаш доахача дика болх бу Пашаева Зинаида Ахмедовнас кулгалдеча отделочникий бригадаи Милешина Идея Васильевна керте латта обойщикий бригадаи. Нормаш 115—120 процент кхоачашъю цар. Цудукьа вIаштIехьдаьннад цар хIаналехьа шие бетта задани кхоачашъе.

Б. МУСТОЕВ.

Грозерча аэропорте техник волаш Шаталов Николаи болх бу ши шу даьннад. Къонача говзанча дика бовз ший болх. РейсагIа вха еза самолет дика кийчъеш цо. Ишта цо къахьегар бахьан доккхи аэропорта коллективо чIоагIа лоархIаш сийдеш да из.

Сурта тIа: рейсагIа эха еш самолет кийчаш до техник Н. Шаталов.

Д. Васильева сурт.

НАЬХА ДЕГАШ ГIОЗДОАХАРАШ

«Чечингсельстрой» треста № 557 йолча ПМК (дIа-ихa уха механизированни колонна) болх беш ва гIишлошъерий балха хан беш вола прораб Гунеев Хьусен. «ГIишлошъечун керттера декхар, — боах Хьусейна, — нахар оргадаккхар, наха дегагIоз хар оргадаккхар», Цу дешаша тешал ду Гунеев ший балхах воавеш, цо беваш хилара.

Шо кIаьнк волча хана деза валаделар из гIишлош хьалъе, наьха дог гIоздаха. ХIанз ший дIа-хьа лелаьча вагонаца цхьаьнха моттиг йисац вай республике из ца хулаш.

Советски (Шатой) яхача лоаман юрта юкъе агIа 440 моттиг йолча школа здани. Цигарча наьха хIана а вашеннавац из хьалъяьтха хиина прораб Гунеев. Цо цу юрта хьаллир цу школана гаьна доаццаш культура цIа, администрации, бунана отделене здание.

ГIишлош хьагъер цхьан моттиге вахар-доацаш. даше дIа-хьа вула саг ва. ЦхьайхаьгIирсаш хьаьдаь нахи дика хетар даьваьча, кхычахьа, яхы керда гIишлош хьалъе еза моттиг йолча дIавала веза цун. Цо дIаводдахачара йолалу гIишлошъечун биографе цхьаькха а оагIув, ишта да цун дерригa а вахар.

Цхьа техническа документаци балха кдалия шийга хьаккхоччалла № 557 йолча ПМК начальники нов. А. Навахаев Хьусенага шийкар.

— Нохч-ГIалгIай керда школа хьалъе еши да ший. Хьалъе йоаш хилара совнагIа, геттара цхьа е еаш я из. Из болх хьина тIибеддла, хьоца дагавала шийхаа ал хье...

Из дар цо шу доалауш. Хьалъе йолайир 320 моттиг йола кердача школа здани. Хьалъаь яккха еза ца — 9 бутт — 1 октябрь тIакхоауаш. «Цхьа бутт хьалхагIа хьалъе йолаль яларе дешара шу доалауш нийча хургья йкола, — уйла йора Хьусени, — бу дича даргдар хьегI ер цхьа бутт хана хьалха хьалъяь. Цул тIехьагIа ший дага мел дейнар дIа а дувцаш гIишлошъерий коллективаца дага вьлар из. Коллективо 1 сентябрь тIакхоачаш хьалъяь яккха даьрхIар школа.

Дош далари, лорхIари маI да, бакъда эггара оасаргIа хургболча хьисапе болх вIаштIехьбаккхар, цхьа минут хала ца йоагIийташ хIаране декхар дIанийсдаь. гIишлош материалаш йоацаш, транспорт, машинаш йоацаш нийсдала тарлуш дола гIулакхаш теркал а деш долача хIамаш уйла а яь болх дIаоттабар — из дар эггара а керттерадар. КагийчаIоателгех хьахула доккха хий санна, хIараненa хоир, хIаране уйла тIа а ехийта вIаштIехьдаьккхачул тIехьагIа нара лархIанзар гIишлошъераша школа хьалъеш йоаккха ца планагIа йоагIачул цхьа бутт хьалхе.

Цун тIехьагIа сиделар гIишло хьалъечара балхаш. Дийнахь йола норма 150—200 процент тIехкхоачаш да еш нагахьа саг висацар. Массала, плотник Пакаев Султан массаза а шийгара хьохкал луш къахьегаш вар. Плотникаллa болх бора, из кхоачабелча арматурщикашта новкъостал дора, лаьтта оаххар, пешаш доттар, лоаццa аьлча цига хьаде мел деза балхаш дора. Ишта бар вож гIишлошъераш а. Дерригa балхаш нойпленесно дора. Цудухьа цу ПМК хиина а ца Iеш ерригача тресте а гIишлош хьагъера хьехкхана майда хилар Гунеев прораб волча школах.

Эггара хьалха, цхьанкха хIана юкъе ца дуташ нулевой цикл тIа кхоачашдир балхаш, лаьттанца де мел дезар чакх а даьнна: белха мерболача асфальт баьлар, кийчбир, тIехьагIа дIа-ихa вла взарбйоацаш, гIишлош материалаш аьттув хургболча тайпара Iалхха еш моттигаш, еж даIа, хIана дала моттигаш, балхаш баьлча наха луич хушевой.

Транспорт йоацаш гIишлош материалаш хаиннахьа тIа ца яхьаш моттигаш дукха нийслора, бакъда Гунеев Хьусена ший коллектива болх цу деррига уйла а яь вIаштIехьбаьккхибар. Цхьа сакхат за лехьа йоацар гIишлошъераша. Цудухьа шоаш цо лаарзIар, дешна дош сийлеца кхоачашдо хьалъар цар — дешара керда шу доалауш комиссе членаша тIехдика мотаеш хIанйцар хьалъяь яьнна йоккхача — АтагIара 320 дешархочoa моттиг йола керда школа.

Шийна тIадилла гIулакх ишта тешаме чакхдоаккхаш хьамоагIа № 557 йолча ПМК прораб коммунист Гунеев Хьусен, хIаьта из ишта дIахо а тIоргхилларах шеш ва.

Б. ШАДИЕВ.

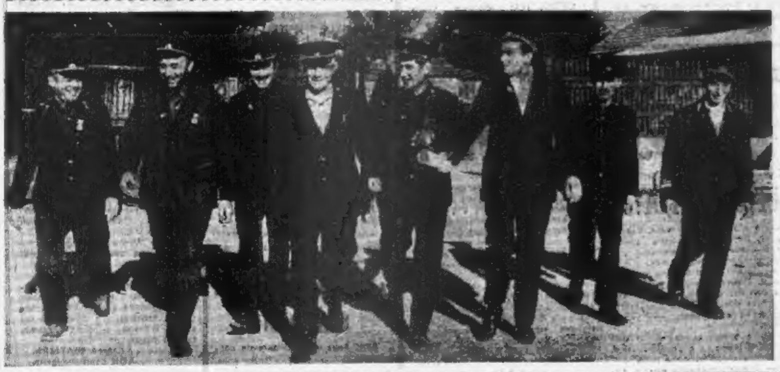

Къаьстта дика къахьегаш хьун болхлочун денна накъабаьккхаб Грозненски механизированни лесхоза болхлой. ТIехдика къахьегаш хиларах ленински юбилейни медалаш енна итташ болхлой ба цига. Царна юкъе ба Гудермесски лесничества лесникаш нн. Охаев, Исмаилов. Джалкински лесничества лесникаш нн. Арчаков, Яндиев, Межидов, Чииленко, Халимов, Хаджиев, кхы дукхаьбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) лесникаш Ч. Охаев, Т. Исмаилов, М. Арчаков, хьу лораяра вола инженер У. Яндиев, лесникаш С. Межидов, К. Чийленко Л. Халимов, Р. Хаджиев.

В. Юнцевича сурт.

ХЬУН БЕРКАТ

ГуйрeВ. Вос хунцаш IамагIлуш латт хьуни гаьнаш. Хьекхача микаца теркаш латт Наьсаречa хьуний IамагIла дошо фора а.

Оасара ха чакхъяьача «ислам» Iодохк ахорхеша, хIаьта хьу леладерайта бIаьсти а аьхки а гуйран а Iай а лу оасар. Цхьабараш наххадаш хьалха ух хьуна юкъерча гоаьа - чIоама йолча, телхача, кхаеннаьй, тIехьален райлана йоацача гаьнашта гон етташ «ипчатиш» а уттаеш, шоллагIбараш уж дIатедаш, новкъарла йолчаш дарна тIехьаух.

Мича кхухь хьу деладераша уж хьатийла «оасара бахьаш»: кхешаш, тькъовронаш, юхкаш? Царех лоагале дахча, IодогIа хьекхий доах, дIараш, тускараш, гоанаш ду. Наха, организацеша, предприятеша дIайду из товар, ам из дарна. ХIаьта деррига а дIадоаш.

Цудукьа къоаламаи бе а декха цу гIудакха уйла еш хул укхазарча хьун боахама кулгалхой: директор нов. Хутиев, керттера инженер нов. Цечоев, кхыбараш. ХIаман кхоче бергбола, предприятена цига болх беча наха пайда хургбола наькъаш лаха гIерт уж. Цо дар вIаштIехьа а дала. Ишта хьахиина а оаха яр репортаж из укхазар таркаьт Iех. Пех. фуй ю, саг пешала хIама тап наж, дьнна хетадаш мел цхьабараш. ХIама оаш из кхыча боккхача предприятешка диллача. бакъда, шу хьуна боахаме — йоккха арпало а на. Цо цех хьаллар ба хьан кодаш укхаза бахача нахах шийтта, саг бер болх ба, цIанз цха, дIоула кхыча райоцашкарчул дораIа. хьалха дахча эзв баьккхарана шоамаш нахк яхаш оцара кхийсача гударгех кхыйолча отходех хьаю яьшкаш а республикашкарча консервишкаша ЧIоагIа раьза ба уж царна: хетахь из йохаш чIоагIа хул Наьсаречa вона эрдакха вIезигех хьаяь яьшкаш. ХIара бетта 4000 - 5000 хьаю уж укхаза. Дукхьала цхьан цу яьшкаша хIара бетта (болхлошта лу алани а транспортни расходаш а юкъера дIаяьхача) эзар сом совгIа хIена пайда лу.

— Помещени хьалъеш, кхычa балхаш нова дукха хIама дайри шун? — хет оаха керттерча инженерага Ирмиев Хьажбикарала.

— Оаха пайда а ца эцаш хьалъе а гарбаз лаьрхIа тхоай контора кыа хьалъяь помещени яр. Цу шу оттай нийсча кхаь станокага дикар мара йоа дукха хIама лоъизар тха. Из а масерхк бутт баладаь цу цецо ихаметтаеттаергла.

— Уж яьшкаш хьаеча отходех а ма йолла хургий отходаш? Уж мича кхухь оаш? — ах оаха хьуна боахама бухгалтерага Хамхоев Махьмадгирега.

— Цу говьюлача отходий наха эшарга хьежача яьшкаш бер сайна хIана вар дьина пайда бу пар. — Йоах Махьмадгире. — Яьшкаш еш хьакъеста отходаш вахчан лаьрхIа чIоагIа раьза а болаш дIахьхьа болхлоша. Бахача нахх, кубометрах 1 сом 20 кепиги хьа а телаш. ХIаьта херх хьекхаш хьаюола опилкаш фермашка чIоагIа ма эший.

Хьайийла дукха ха йоацаше а хьуна брахаме дIахозаш латт шу дIамигача деха коллектива цIи. Бутт дIайозаи цо задани 130—150 процентага ца кхочийташ. Хов царна бальалаараш кхедераштa, консервщикашта, совхозашка уж хаьна шоай продукци тукхагIа эшалга. Цу тIа КПСС XXIV съезда накъаболхаш Наьсарерча къахьегамхоша дIайолаьча яхьа юкъе а тIехьбусачарна хила бин лий.

И. КАРАЕВ.

Доьзал дехьаро

МАХМУД РИАДА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

Каир, 17 сентябрь. (ТАСС). Моттигерчеи доазон дехьарчеи журналисташта яьча пресс-конференце къамаьл, деш ОАР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Махмуд Риада бехке йир США ГаргарчaМалхбоалера дош политически къоастаделга даьрхIа сецадеш хиларах.

«ТIема хьакъехьа тIеххургйолаш «Фантом» яха самолеташи кхыдола герай телараж совгIа США-е кхы тIа а Израила экономически новкъостал дерг хиларах йолча паччахьалкхен секретара Уильям Роджерса аьпленега хьажарах са эла йиш я, — аьлар Махмуд Риада, — ВIашагIкхийттача Штаташа цунца машара инициатива йохаш, аьнна».

ХIана гучадьанад, тIатехар по, США-е израильски агресси хьаллеацаш къанара политика лелаеш хилар. Бокъалдар аьлча Штаташ цIаккха а сийртацц Гаргарча Малхбоалера дош машаре политически къоастаде, ца инициатива ше дьайоллаеннача хана эеиз Израила тIа ца йцаш хиинальа.

ООН Генеральни секретара даьрхIа волча вокала Гуннар Ярринга миссе вацаш, Махмуд Риада белгалдаьккхар цу миссе хьакъехьа Израило яхь ехара политика лелаеш хилар. Из бакъдир израильски правительства Г. Ярринга контакташ ерга нахоззахьа официально ца тигаро.

Израилы правительства ишта решени яра бахьан хилар ханна тIаш сецабара соглашени ОАР-а йохаьй яхаш израильски кулгалхоша дагалийна хабараш.

Министра дагалохийтар США-е вохьалеа уж хабараш тIа ца вар, бакъда цул тIехьагIа Израила тунцар зуьла йоласар уж, цунца Израилца цхьоагIа йолаш хилара ший политика хьа я хьокхаш.

США-еи Израилеи даьнача позицеша Гуннар Ярринга мисси кхеачашьелга халача хьал тIа оттадаь а фактически аьлча йоккхаэа яь паччахьалкхен консультацеш сецаяь а хилар белгала а даьккха, ОАР кхыча мехкашцарча министра хьахор ВIашагIкхийттача IарбиЙ Республика хетачох, хIанзе дIайолае еза уж 1967 шера 22 ноябре ООН Кхерамален Совето яь резолюци чакхъяккхара тIаерзаь консультацеш.

МАШАРЕИ ДУНЕН ХАЛКЪАША ВIАШИ ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРЕИ ХЬАШТИЙ ДУХЬА

ФОНТАНА (штат Висконсин), 17 сентябрь. ТАСС корр. Э. Баскаков хьахойт:

Укхаза болх чакхбаьккхар 20-ча Пагуошски конференце — машареи Iилмаи техникаи хьакъехьа дунен халкъаша вIаши гIулакхаш лелaдерех проблемаш ниймача дунеь халкъашта юкъерча Iилма общественноста форума.

ВIашагIкхийттача дакъа лоацаш хилар 40 гарга мехкашкара 100 совгIа цIи деза Iилмахо. «70 — шерашкара машари дунен халкъашта юкъе вIаши гIулакхаш леладари» яхача девизах хиннача конференце дийцача дешашта юкъе дар Европен деррига а дунен тIен кхерамзле чIоагIъяр, герз дIадаккхар, дунен халкъаша вIаши Iилма гIулакхаш леладар санна дола дешаш. ВIашагIкхетара итогай документаша хьахьокх дунен халкъашта юкъера Iилма общественность дунен кхел бахьан шек юлаш хилар, дунен халкъашта юкъерча гIулакхашка бола кхоххам мелбе а паччахьалкхенаша, уж моллагIа социально-экономически строй йолаш хилара, вIаши пайдане леладу гIулакхаш шерде а тIерташ Iилмахой хилар.

Дискуссена юкъе дакъа лоацаш хиннараьа Пагуошски болама эггара керттера декхар даьрхIар машар Iалашбара беррига низ тIаберзабар. Цу хьакъехьа Iилмахоша — конференцена юкъе дакъа лаьцараша дикза даргдоацаш лерхI паччахьалкхенаш цар политически, социальни, экономически гройга хьежжа доацаш машаре яхара принцип тIаьцари леларйи; кхыча мехкийи халкъийи чурча гIулакхашта юкъе дахила дитар; саго бокъонаш телхеш хиларах ООН хаьрахьа лаьрхIа режимаш дIаяхара тIехь а къовсам лоаттабу къамош мукъадахера боламаш хьаллацар; вIаши деладу экономически Iилма-техническии гIулакхаш шердар.

Гаргарча Малхбоалера хьал а дийна, вIашагIкхийттача юкъе дакъа лоацаш хиннараша вывод йир тIом сецабарах биь барт хьалаша безаш хилара, ООН Генеральни секретара Гаргарча Малхбоале даьрхIа волча вокала Г. Ярринга новкъостал а деш ООН е контакташ юкъйоланза эргйоацаш хилар белгала а даьккхар.

«Вьетнамера американски эскар деррига чехка арадаккхар цу мехка машар оттабара хиланза даргдоаца хIама да, аьнна белгалдаьккхар конференцена юкъе дакъа лоацаш хиннараша.

Дискуссена юкъе дакъа лоацаш хиннараша белгалдаьккхар СССР-еи ФРГ-еи юкъера договор Европера хьал лертIа дакхара дика лоархIам болаш хилар.

Конференцена юкъе дакъа лоацаш хиннараша боккха теркам тIабахийтар герз дIадаккхара проблемана. Цу дешa хьакъехьарча итогай документаш тIа йоаз гераз хьадара геттара чехка доазув оттаде деза а деррига дезза хIадакхара дунен халкъашна барт бе беза а.

Дискуссена юкъе дакъа лоацаш хиннараша дийцар ядерни гераз деш дола деррига тохкамаш дIадахара, хIаьта ишта тIем тIа химически герз юкъе доаладе ца могийташ 1925 шерарча Женевски протокола положенеш йиза кхоачашъяра хьакъехьа геттара чехка дунен халкъаша барт бе безаш хиларах.

Конференцена юкъе дакъа лоацаш хиннараша хьалльацар Iилмаи техникаи даькъе, цунца цхьана сига гонахьара Iалам бIехдарах ларадар духьа а долаш, дунен халкъашта юкъе вIаши леладу гIулакхаш шердара тIаерзаь предложенеш.

ТIехьагIа хургйола Пагуошски конференци 1971 шера Румыне е даьрхIад.

ЮХА А ПОЛИЦИ БАХАЧА НАХАХ ЛАТАР

НЬЮ-ЙОРК, 7 сентябрь. (ТАСС). США эггара йоккхагIа йола мексиканцех хьабаьннача американцийи община йолча Лос-Анджелеса малхбоалерча районе юха а кьила летар полици Мексика ший лоIаме наар деззе герода улицагIа арабаьнача цига бахча нахах. Берттерчарех цхьан улице полице аьча кIийлен тIа пайсбелар демонстрацена юкъе дакъа лоацаш бараш. БIаргех хий ухийта газ техар полице. Цига вIашагIлетар. Шинна а сагIонахьара дезабаь нах ба. Демонстрацена юкъе дакъа лоацаш хиннарех 50 гарга саг лаьцав.

Лос-Анджелесе бахача мексиканцех хьабаьннача американцех полици шоаагIа летай укх тIехьарча 20 дийнахь.

ХЬЕХАРХОЧОА ДОЛЧА НОВКЪОСТАЛА

БЕКОВ ТЕМБОТА ЙОАЗОШ ШКОЛЕ ХЬЕХАРАХ

ХЬЕХАРХОЧО урок йолалле белгалдаккха деза 1923 шу хьатІаккхачалцца вайнаьха йоазув хиннадоаццилга. Бакъда, кІоарга чулоацам болаш, дукха сурт къаьлга долаш, багахбувцам хиннаб: балха иллеш, наьрт-орстхой дувцараш, турпал иллеш, фаьлгаш, кІоаколгаш, кицаш, алараш и кх. дІ. Революци ялалехьа багахбувцама йоазош эрсий меттала мара дІаяздеш хиннадац.

1923 шера 1-ча Мае вайнаьха меттала арадаьлар «Сердало» яха газета. Латиниски алапацца вай йоазув арадаьккхар Э. К. Мальсагов вар — «Сердало» газета редактор. Цунца из болх дІаболадаьрех ва Т. Беков — «Сердало» бехтохкама секретарь.

ТІаккха хьехархочо Т. Бекова вахарах лаьна дувца деза: ца ваь, из деша ваьгІа моттиг, цунна дукха деша вІаштІехьа ца лалар, революци латтача шерашка цо лаьца лаьъа, тІаккха шиъ мел боа низ тІабахийта цо даь Іилман балхаш — гІалгІай йоазув кхоллар, багахбувцам дІаяздар, терминологически словараш оттадар, эрсий метталара переводаш яр, хьехархой курсашка а, педтехникуме а хьехам хилар.

Из деррига дийца ваьннача тІехьагІа хьехархочо цун говзаме йоазонех лаьца дувца деза. Эггара хьалха (ханага диллача хьоахале деза «Интернационал» яха илли цо Іалаьмате дика гІалгІай метта даккхар. Эрсий меттала а вайнаьха меттала а масалаш доаладе мегаргда, хІана аьлча хІара дешархочоа из довзаш долаьдаь.

Т. Бекова ше язьдаь иллеш тохкача хана белгалдаккха деза уж кІезига дале а цар чулоацам кІоарга, мотт шаьра, массане дика кхетабеш, дукха сурт къаьга хилар. Цудухьа цун иллеш тахайарча дийнахь а гІалгІай литературана маха дац цу луш хьадоагІа.

Мишта вІаштІехдаьннад гІалгІай эггара хьалхарча поэта сеи говзамо иллеш аьде? Цкъа дале Т. Беков талант йолаш художник хиларах, шоалагІа дале цо багахбувцамах а эрсий литературах а пайда эйца хиларах.

Дукхьал из шитта дІаларах чакхдалац хьехархочун дешхар. ХІара илли тахка деза. Масала, «Ши зама» яха илли доашхача хана хьехархочо чулоацам доалца дІабовзийт. Цу тІа шоц зама — революци ялалехьа хинна зама:

Сармака фо мел-д
Іи мерза яцар хьа,
Да вийна маьри мел-в
Доал лезаш дацар хьа.

ШоллагІа зама ше ма ярра В. И. Ленина цІерацца ювзаенна я:

Багара доагІа дош
Сега тІоа бар цун,
Маха бу хьехам, гуш
Хьежа малх бар цун.

Илле тІа дІахо доаг Ленин кхалхарца дувзаденна да, бакъда Ленин кхелхавале а поэт теш цун гІулакхаш дийна хиларах:

Волаш да вай цо кхевзь
анкал:
ВКП(б) — цІи йоаккхаш пох
оал.

Дагахьа Іолеш из деррига илли хьехархочо, книжка тІара берашка а дешийт. Цу доазаш долча дешаех дІаяхетабу. Масала: «сармак», «маьри», «баьчча», «сега тІоа», «пара», «са доаца гом», «зентала». «Ши зама» аьлча илле поэтически белгалонаш гучайха еза: илле ритм, рифма, даим йола эпитеташ (да вийна маьре, сармака фо, сега тІоа, гІана набарш, гуш хьежа малх, дукъ лийна адам, сийна Сибаре), дацара дустараш:

Из къилбаседара хьайна
Фордацара фу дацар,
ГІанахьа хьокхаш йина
ГІана набараш яцар.

Эрсий литература тІара Бекова пайда ийцаб аьлча, эггара хьалха хьагайоха безарех ба советски эрсий поэташ В. Маяковский, Д. Бедныйи. Ленина вахарах, цун турпалерча гІулакхех цу шинне а деррига дуненна доза йоазош даьд, уж цар йоазош дикагІча оагІорахьа Іаьткъад Т. Бекова а, А. Озиева а. Бакъда 6-ча классерча бераша В. Маяковский а, Д. Бедный а йоазош Іомадац, цудухьа цу хьакъехьа уж ши советски поэт дукхьала хьовхавича тоъаргва.

Хьалхардар санна тахка деза «Лено болхлой боабар» яха илли а. Илле эІа дувцар фуд, малагІа дача я, болхлой хьал мишта хьахьекхад гучадаккха деза. Цун интернациональни мотиваш. Бекова дог эрсий болхлой баьчан лазар дувца деза. Багахбувцамцара бувзам гучабоал хьалхарча мугІарца: «Са дайнача соца сийна оалхазар санна». Из мугІ хьайийнаб гІалгІай къаьнача илле тІара.

Хьехархочо а дешархоша а нийла Іодийшачул тІехьагІа ца кхетача дешаех, архаизмаех, неологизмаех дІакхетабе беза дешархой.

Вахара ниъ бувшача хана, доаладе мегаргда «Сердало» яха илли.

МАЛЬСАГОВ Ахьмад,
Нохч - ГІалгІай педагогически институте преподаватель, филологически Іилмай кандидат.

ШОАТТДЕН ОАГІУВ

МОСКВА. 1919 шера Петроградь хиннача событех, белогвардейски бандаш латарах, контрреволюционни восстание дІашагІбеллача тийшабалхах, революце гореда — Ціеча Питера техача хІамах, цуна болхлой, коммунисташ, чекисташ дукхьал оттарахи уж латбоаларахи дувцаш йолча В. Кочетова йоазош йолча романах даьккхад «Угол падения» яха церда художественни фильм. Фильм чаккхоал Петроград лоркеш бараш латбоаларца.

«Ленфильма» киностуде фильма оттадаьа режиссера Г. Казански Сценаре авторащ В. Кочетова Г. Казанскийа. Керттера оператор Д. Месхиев.

СУРТА ТІА: фильма тІера кадр. Петроград лораш.

ТАСС фотохроника.

Тахани кхоанеи хурїда

19 сентябрь

В. И. Ленина цІерагІйола культура Дворец. 10.00. 11.00. Бераш бош да кинотеатр «Пионер». 14.00. Йоакхе зал. «Хьо мами ва, е мам хьона бе?» яха кагирхой кинолекторий. «Лебедев Лебедевиа духьал» яха художественни фильм. 19.00. Аккхаьара лекторий. Даьнь те — шоанолште йола университет. «Дезала юкъера доккхача вахаре болх» яха устни журнал. 20.20. Зелени театр. Халкъа оперни театрех балетия студе творчески отчет. 20.00. «ГуйрангІа гІа кора» яха кагирхой бал.

С. М. Кирова цІерагІйола культуран салоІео парк. 12.00. Дукхача ваьда майда. лоьвераш, хилхараш, массонаш. 19.30. Кинолекторий. «Интернационални доттагІала бувзамаш чІоагІдар» яха кинофестиваль. Зелени театр. Нохч-ГІалгІай филармоне симфонически оркестра концерт.

Химикий культура Дворец. 19.30. Халкъа киноуниверситета занятие. «Вадар — цІеттаргдоацаш вошй оаз айерган ваьй» яха лекци. «Камбоджа цІена Іилана» юкъера яла фильм. 12.00. «НалуигІа» дукха ваьча аьнврашна» яха духовой оркестра выступлени.

Пролетбата цІерагІйола культура ЦІа. 17.00. Хьуи болхлой Дена дехаь школьникашта йола сайре. Тематически кино хьоахар.

Маьхк еча комбината клуб. 16.00. Кинолекторий «Да хьабалари цук классови чулоацама» яха беседа. Тематически кинохьоахар.

15-ча участка клуб. 19.00. Дувек халкъашта юкъерча хьалаа. Тематически кино хьоахар.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.00. Завода общежити. Кагирхой салоІа сайре.

Просвещение болхлой республикански ЦІа. 18.00. Бераше вІашагІкхетара клуб. М. Ю. Лермонтова цІерагІча театра артисташа вІашагІкхетар.

20 сентябрь

В. И. Ленина цІерагІйола культура Дворец. 10.00. 11.00. Бераш бош да кинотеатр «Пионер». 12.00. Йоакхе зал. Хьуи болхлой Дена дехаь берий утренник. 15.00. «Шера ба са мохк, са Даьхе» яха школаІча дех кинолекторий. 19.00. Аккхаьара лекторий. «Дукха яз Советски Даьхе» яха сбоада дийцара чтени.

С. М. Кирова цІерагІйола культуран салоІамен парк. 11.00. Кховар хьахьегама цІей. Программе тІа да: комсомольски кагирхой Дарий хьахьегаме хьалха латтаьй IV городской традиционни слет, Іалам дезача къонахчар зиаьй выставке, художественни самодеятельноста концерт, викторинаш, аттракционаш. 18.00. Кинолекторий. «Сага Іалаца» яха лекци. Тематически кино хьоахар. 19.30. Къайла театр. ВОГ-а Московски городской клуба художественни самодеятельноста концерт.

Химикий культура Дворец. 11.00. Болх беш да кинотеатр «Юность». «Фаьлгий дуне» яха кинофестиваль. 16.00. «Советски театр» яха лакхехьарча классашка дешабегІарашта йола беседа. Тематически кино хьоахар.

Н. К. Крупская цІерагІйола культура Дворец. 19.00. «Сага космосе» яха лекци. Тематически кино хьоахар.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.30. Аккхара бая «Хозача хІамай дунен тІа» яха кинолекторий.

Пролетбата цІерагІйола культура ЦІа. 11.00. 13.00. Республикански тамикий театра «По-щучьему велению» яха спектакль.

Просвещение болхлой республикански ЦІа. 16.00. Нагахьа шера ка нийслу хьаьна аникий дзери клуба заседани.

Кердадараш

Нохч-ГІалгІай спартакиада эачетагІа йола гимнастика яьхаш чакхъяьннай укх деношка. Командии хьалхара моттиг яьккхар барт тайнача «Динамо» коллектово.

Сурта тІа: Нохч-ГІалгІай спартакиада мастерала кандидатий программагІа йола чемпионка Т. Павлеева.

О. Смерналова сурт.

ОПЫТ ІОМАЯРА

Укх деношка хьехархой говзал лакхъяра Нохч-ГІалгІай институте чакхъяьлар 4—7-ча классай классий кулгалхой методически семинар. Семинар хетаьв ер республика школашка идейно-политически кхетам балара дешашта. Семинаре доклад йир Нохч-ГІалгІай просвещене министра заместитела нох. П. С. Скородумовас. Доклад чакхъяьннчул тІехьагІа 4—7-ча классашка кхетама болх барах дийцар хьехархой говзал лакхъяра Нохч-ГІалгІай институтa внешкольни внеклассни болха методкабинета заведующе К. А. Летос.

Шоай балхах къамаьлаш дир Сунженски района Карабулакерча № 2 йолча школа хьехархочо Н. Н. Васильевас, кхычар а.

ГОВЗА КУЛГАШ

Ткъо шу гарга да Грозненски офицерий цІагІа баракъаш дакерен тетарен, кулгашца хІамаш ювцарен курсаш вІашагІъетка. ХІара шера мастера закройщика говзал Іомаю укхаза бІаь гарга кхалсаго. Уж курсаш чакхъяьха эзараш выпускницаш ба вай республика швейни предприятешка болх беш.

Дукха нах гулбеннабар массехк ди хьалха Кирова цІерагІча культуран салоІарех парке. Республика городашкара, районашкара баькха дукха хьаший бар курсантий хьалхарча выставкага хьожаш. Выставке хьагойтар зиэнахи кхыча кІадаехн яьча кхалнаьха кочамий чтташ образецаш, кулгашца йийца дукха хІамаш.

Я. БУБЕНКО,
пенсионер.

УССУРИЙСКИ ЦІОКЪИЙ «ФЕРМА»

Итт шу соагІа хе я Лейпцигски зоопарке (ГДР) уссурийски цІокъаш доладара болх беш латта. Уж башха-дика рахарий кхыча зоопаркашта телаш хургья зоопарк. Иштта болх бар баьчен долеш дукха хІама ца эшшеш боахаме лоладу хьайба а хинна дІаоттаеш латт цІокъ. Низ болеи хезен аьхка, Іалама тоамбола кхоалам фу заьда лаьттан тІара дІадерг ца хиларга догдаха йиш йолаш да.

МАЦА КХОАЧАРГЬЯ АРГІА?

Цхьан дийнахь балхара а ваьнна чуваьра Маяковски цІерагІча городоке № 67 йолча цІеношка вахаш вола Салгириев Сайда. Хий дІоахде теннача цунна гучадаьлар газови колонка болх ца беша.

Старопромысловски района Къаьнарча поселкерча «Горгаз» болхлошка хоам бешша а колонка тоа я ма ергийй, аьнна дагадехар Сайдана. Ваьа дІа а этта шийи ба беззача хоам бир. Сатедеш-м кец соне, дог гІоздеьлар чІапарчар жоп делча. Ой, са варга, сога сатуесаш баьгІаб-теш ераш, аьнна а хийтар «Горгаз» болхлоша сов безаме ше тІадацарак. Сатийна балха вахар из.

Цаl, шиъ, кхоъ ди, кІира бут ха эьлар колонка тоа це вашаш. ХІаьта дІа массаа ваха, хьалха санна, безаме тІа а эцаш шийга тахан-кхоана, яхаш къамаьл дерак шекъулар Салгириев:

— Со цаl мара воацаш хургбац ераш. Пачхьалкхен учреждение ма йий из. ГІулакх де дезаш кхы а дукха нах боландь тІехьатетта хургда-кх са гІулакх, — уйлаш йора.

Иштта лелаш хьатІакхеьчар май бут. Юххера а спесарь нов. Гоголева эйтар колонка тоае.

— Хьажал, енцевенна вац со, аогІа тІакхаьчача со а дагаьехав,— хийтар фусам даьна.

— Колонка блок ехай, хувце еза из, цох мах бела беза, — япаьца уж дешаш а кхайса яхар слесарь.

ГІулакх тІехьадалара бехк шийа лаьрІа (ахча дІа ца делча мишта тоаю колонка!) сихе «Старогрознефть» НПУ ЖКК кассе а вага шийгара дийхаа 4 сома 97 кепиги ахча дІаделар Салгириева.

— ХІа, хІане ремонт ергья, кхоана ергья, — тешар из цига.

Цаl, шиъ, кхоъ ди, кІира, баттаьш (!) ха эьлар, кхы дІайоаде а латт. ХІаьта колонка... тоаяза я.

Юха а дегалуьц Салгириев шийи гІулакх меттахьара доаца из хилара баьхьенаш: аргІа яьккхача а тІехьоала а хе я, цаl, аьча дІаденнад, шиъ, кхоанагІа... де дезар доаладама хІама а дац. Дале а тІахьоачаш Салгириев аргІа а яц.

Маца кхоачаргья-теш хьа!

Цу гІулакха Іеха сагота бац «Горгаз» директор Н. П. Широкова, «Старогрознефть» НПУ ЖКК директор Н. Я. Оберемченкон.

А. КРАВЦОВ.

ТАЗЕХ КХЕРАБЕННА

Къонлуш латт Пхьипе-Къонгий юрт. Кхы а хозагІа хетаргъяр из Назрана ІотІаводача инсгте дагІа цхьа цІеча кирпишек детта цІе децаре. Ер пкелагІа шу да из укхаа хьалде доладе, хІана а вІашка а денедац. Цу тІа бІаь шу дебача санна тиш а деннад из хІанз. ТІерача шиферах чаггаьхе мера даькъаг даллац, кор дац, ниІ яц, карт яц.

Из баня хьалье йопаьча хана шоай болхлой хьашташ кхоачашде шоаш дага хиннапга а дицденнаьхара тоа де хІана цигаоча совхоза кулгалхошта. Мишта хиннад иэ?

Из баня хьалеьча хана шоайла дагабаьлар совхоза кулгалхой: «Тазеш лораде мала воховйтаргва вай цига?», аьнна. Морхашна гІоле хьувзайир, кхестейир цар шоай уйлаш, дагеехар вайнаьха мел йола памалаш, Іаьдалаш.

Юххера а шено ессар цар керчу, цу тайпара сог кораяоагІаргвац вайна, аьнна.

Юртсовето доалдергдолеш цун баланса тІа дІатІайохийтаргъя-кх, аьнна дагадехар церна. Юртсовето ах аьлар. Коммунхозага кхайкар. Цо а ах аьлар.

Уж баьхьенаш шортта да. ХІаьта «ланхоьь» дІатІабийхача дІадувцац цар уж, шоеех тІехьайиса уйлаш йола нах лархІар кхераш дий а хац. Цу баннаха дІа мел даннйта ахча бехке барий кисара кІезиг-кІезиг хьа а доахаш юхаметта оттаде аьнна решени йича-м тоаьбала мегар уж.

Массанена юкъера къоаста а ваь со хІана вуац, аьнна хетаргда «Назрановский» совхоза директора. ХІана аьлча цаl юрт из Наьсаре цу вай йийцачул оагІа аца дикагІа баня йолаш. Из синна дукха ахча дІа а даннйта цІеча кирпишкех детта башха цІенош латт СуртотІа, Экажа-Къонгий юрта, Іаьлий-юрта, Наьсар-Керте, кхычахьа. Уж юрташ чуйоагІача совхозий директораша, кхыча бехктохкамерча наха букъбераьаб царгаьа. Решенеш, приказаш дІаиатаьш дац царех. Кхыболе низ беза хІанз шоай чІоагІъеннача уйлаш тІаре уж меттаьа база, царга шоай болхлой хьаштеш кхоачашдайта. Из ца дой хІана санна мара тхоий зоа хозаргдац Наьсарерча йоккхийча юрташка.

М. КАРАЕВ.

Сурто бехх бу

Укх сурта тІа шоана бІаргагу Калинина цІерагІча поселке Жуковски улицагІарча модай ательена юхи дуккхача хана дехз хІамкийкийхкача нувхех Іийна гун. БІехи хІама яи ву юкъе йоацаш: йийна котамаш, цискаш, жІалеш.

Бахача наьха оІсношта гаьна доацдаш латтача нувхий кхалажа тувид юхе ца хадача Іан бехаш, бераш. Спецавтобоазамца № 7 йолча домоуправление яьча договорагІа хІара кІирагІа шоаза дІакхахьа езаш я Жуковски улицагІара нувхаш

Баьца хан-ханнахьа ахча дІайидар мара цун кулгалхоша дехз хІама дац. ХІаьта нувхаш... нувхаш-м шоаш лаьттача латташ я.

И. Плиева сурт.

А. П. ЧЕХОВА ЧЕШСКИ КОРРЕСПОНДЕНТ

Эрсийн чехийн литературана юкъе хиннача бувзамий дешаш тохкаш волча Брно университета доцента Ярослав Маидата воралаьй А. П. Чеховен цун йоазош чешски меттала даьхача эггара хьалхарчарох волча Вразлан вІашийх хадаь къхьатам.

Кремо арадуьлача «Курортни газета» тІа арадаьккхача Яште доьхийтача письмо тІа Ярослав Майдата язду:

«Тха университета философски факультете библиотеке да XIX бІаьшера чаккхьачача — XX бІаьшере йоалуча ханерча эрсий 22 писателий 36 письмо. Уж письмош чешски историка, эрсий литература переводчика, дукхагІча даькъе А. Г. Стин псевдоним а йолаш яздеш хиннача Августин Алоиз Вразлага (1864 — 1930) язьдаь а яз да волаш а хиннад. Царех цхьа письмо А. П. Чехова шоийдаь да, хетаргахь, 1892 шера. Ер да цу письмо жоп:

«Тульски губерне с. Алексино, 14 августа.

Хьамсара гоcударь!

«Кердача хана» книжкай метаникага соьга хьекхлачача тайпара хьона дезаргъ из Хьега дІайоьлийт сай биографически данниц. Со ваьа 1860 шера городе Таганроге (Азовски форда йисте). Са даь да малорос, крепостной хиннаь ;ахархой мукъабоалийталейъ ахчйча денна беррига ший дезал мукъабаьяб по, царна са да-а Да базар ец хиннав.

Аз дийшад Таганрогски гимназе, цул тІехьагІа Московски университете медицински факультете, цигара арааьннав со лор а хиннав. Литература язде волаваьннав 1879 шера. Хиннаь йолча дукхача цІалаийнка болх баьб аз, дукхагІча даьъе доцкха довца, дуцараш арадаьхад аз, ха дІаяхарца царех хьахилар сборникашта йола материалаш: «Тайп - тайпара дувцараш», «Вонд къоалабевча», «Безаме боаца нах». Пьесаш а язъяьй аз. Казенни а частни а сценашка уттаьяь аз уж.

1888 шера Іилмай Императорски Академе Пушкински преми хьожайир соьга.

1890 шера СибарегІа гІолла Сахалине ахача гІайре тІо ваха хилар со каторжни балхаши ссыльни колоне йоввар дуцьа. Сахалинах дола сай книжка арадаьча, аз дайтаргда хьона из, хІаьта Іа сона тІаккха са дуцарий перевод яйта.

Са цІи Антон Павлович я.

Дог цІена хьа гІулакха кийча ва со.

А. П. Чехов».

Шийна яйтаргьа хьаа Сахалинах долча книжка экземпляр А. А. Вразлага хьакхаьчайий Антон Павловича цун дувцарий чехий метталара перевод хьийтайи хІанз хоьш дац.

Сергей ШАТЫРЬ,
АПН корреспондент.

АВТОИНСПЕКТОРШИЙ ПОСТЕ

ГАИ болх беш за шаьше хенагІоля сержант Докшукаев. Республика наькъашка автотранспорта кхерамзле лораяра дукха лоархІамера хІамаш даьд цо. Цунна дика хов ГАИ инспектора балха боккъонаш.

Ше шита балхе вена доаш Лукъмана дукха хІамах серагІдамнад: кьоанча шоферашта хьахар ду, махках лорем ца лелийча хулашдар хьалхадоешх, харцахьа ваьннар шатох.

Дукха ха йоашаш ше милиц балха хьожлавача тха шортерча беррига шоферашта ший кердача балхах лаьца отчет ца , ар Докшукаев Лукъман.

ЛадугІа дог доагІаргдолаш дар автоинспектора водителашта ший балхах, нийсьеннача халонех лаьца дийцараш.

ДІахо ца кІерашт хьалр цу хьалача бехаьа тІа ший дикагІа болча новкъостий.

Тха конторе дуккхача хана дехо болх беш болча нох. Ризаноба, Попушкина наказ делар Лукъмана ший болх кхы а дикагІа товбер.

Укхаза дакъалоацаш хиннача лейтенанта нох. Шинукина доккха баркал аьлар ерригача коллективаца шоай дика новкъост цар автоинспекце балха дІахьожаварах. Иштта дика толамаш доахаш дІабахьа дага ва шийи болх Докшукаев Лукъман.

А. ТИЩЕНКО.

САЛОІАМА КОЛХОЗНИ ЦІА

Іаьржача форда йисте хозача моттиге Лазаревски яхача поселке дукххача здравницашта юкъе да Адыгейски автономни области (Российски Федераце Краснодарски краина юкъе йола область) Гиагински района Кирова цІерагІча коллективни юрта бохкама салоІама цІа (1965 шера дениз). Пхе шера укхаза салоІаш хиннаб эзар соагІа кхацпка къахьегаш хьайбаш лелаюч болхлой.

Цу болаама чьенаш хІара шера Советски Союза тайп - тайпарча санаторешка харбе дайтаца салоІаш хул. Бакъда къаьстта дика да цар шоай салоІа цІа.

Кирнешзе ЖАНЭ.
(АПН).

ХАОТТАМ

Тахан кІеанг — дукха морхаш а болаш,, догІа а ца делхаш, малхбоалехьара цхьаа чІоагІа мух а хьекхаш ха хила мег. Республике гІолла 20—25 градуси Грозне — 23—24 градуси температура хургья.

Кхоанен йоанеи кІеанг — дукха морхаш а болаш, ІуйрагІа цхьанцена доха а доалина, лахьГІо мух а хьекхаш ха хургья. Вийсаьна республике гІолла 9—11 градуси дийнахь 20—26 градуси хургья.

Метеостанция.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДІАДОЛАДЕННАД 1971 шера «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, гІишлошъеча предприятешкарча, дешаа заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча учреждененшкарча, общественни организацешкарча кепайоазув довраждеча общественни уполномоченнешка а гІолла.

ГАЗЕТА ЯЗДАЙТАРА МАХ:

1 шера — 3 сома 12 кепиги;
6 бетта — 1 сома 56 кепиги;

Дик ма лелаш! 1971 шера «Сердало» газета хіанахьа язде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахаран культуран промышленностен отделий — 3-42-30; юрта бохкама отдела — 3-42-28; писамой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05282.

Заказ № 0107